

# TOEKOMSTSCHETS MEER MAAS MEER VENLO 2050

December 2017



## Verkenning Meer Maas Meer Venlo - hoe?

De integrale verkenning Meer Maas Meer Venlo beoogt dé oplossing te vinden voor het 1) beter beschermen tegen hoogwater én 2) het verder verbeteren van de ruimtelijke ontwikkeling langs de Maas in Venlo.

Het plangebied waarvoor maatregelen worden bedacht betreft grofweg de industriehaven in Blerick en de weerden tussen Venlo en Velden. Het studiegebied is groter; omdat de maatregelen in het plangebied ook effecten hebben buiten dit gebied.

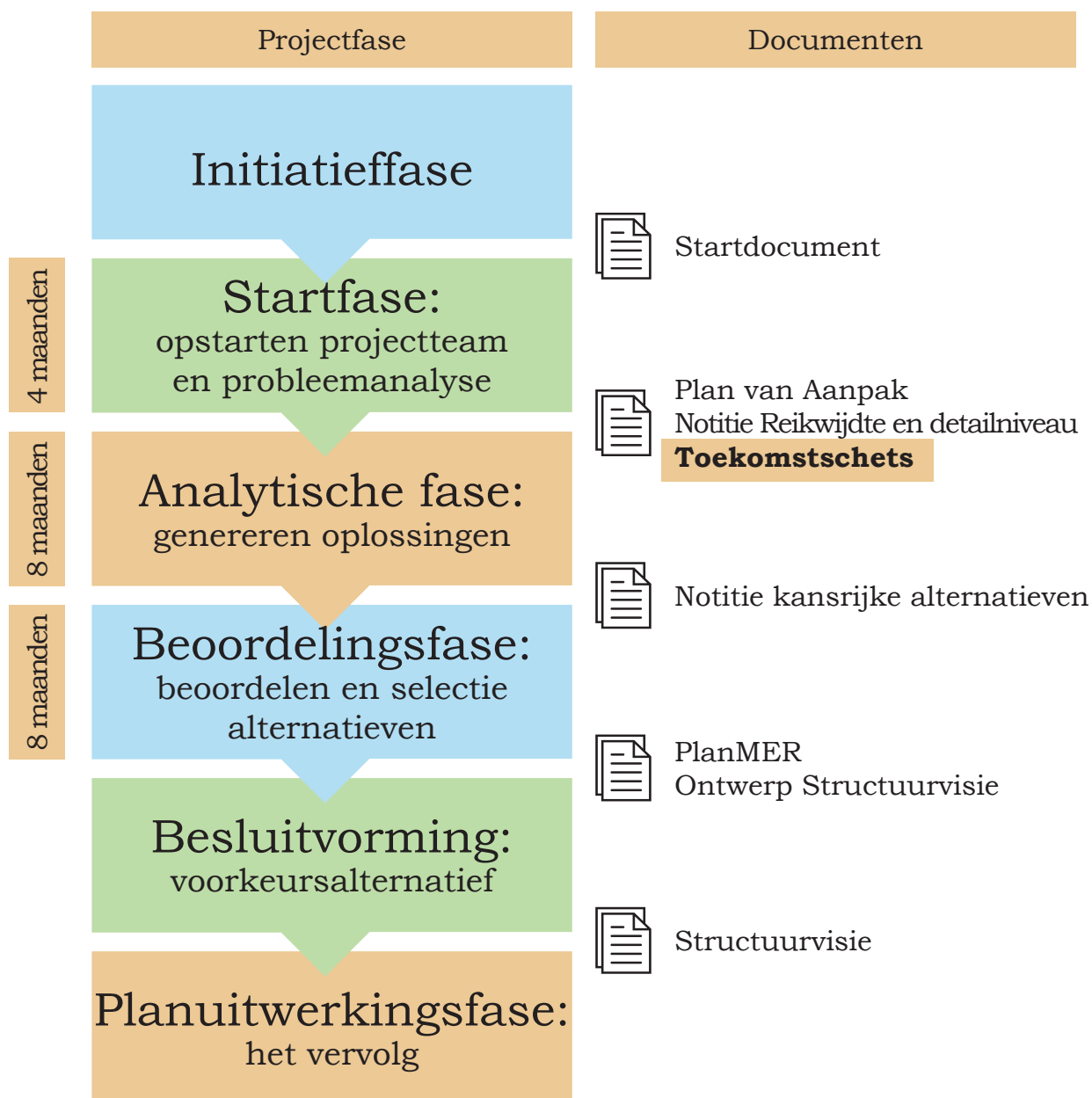
### Proces

Om te kunnen bepalen wat dé oplossing is, wordt de verkenning uitgevoerd. Door te beginnen met een brede inventarisatie van de kenmerken van het gebied en haar inwoners wordt belangrijke basisinformatie verzameld. Ook wordt aan de voorkant bepaald aan welke voorwaarden dé oplossing uiteindelijk zal moeten voldoen. (toekomstschets, notitie reikwijdte en detailniveau voor de milieueffectrapportage)

Op basis van de opgehaalde inzichten, kenmerken én randvoorwaarden worden breed oplossingsrichtingen bekeken en beoordeeld. Na een eerste beoordelingsronde worden de meest kansrijke alternatieven verder uitgewerkt en beoordeeld met behulp van de vastgestelde kaders. (Alternatievenstudie, MER, MKBA)

Uit de afweging tussen de kansrijke alternatieven wordt één alternatief gekozen. Dit is het voorkeursalternatief. Het voorkeursalternatief wordt vastgesteld door de gemeenteraad, het algemeen bestuur van het waterschap, de Provinciale Staten van Limburg en de Minister van Infrastructuur en Waterstaat. Het voorkeursalternatief wordt vastgelegd in de gemeentelijke structuurvisie. (zie het bijgevoegde schema)

*Meer Maas  
Meer Venlo*





# INHOUDSOPGAVE

|                          |    |
|--------------------------|----|
| DE OPGAVE                | 6  |
| DE KRACHT VAN HET GEBIED | 8  |
| DE DROOM VOOR 2050       | 20 |
| HOE VERDER?              | 29 |
| MEER INFO?               | 30 |
| GEBRUIKTE LITERATUUR     | 30 |
| COLOFON                  |    |

## DE OPGAVE

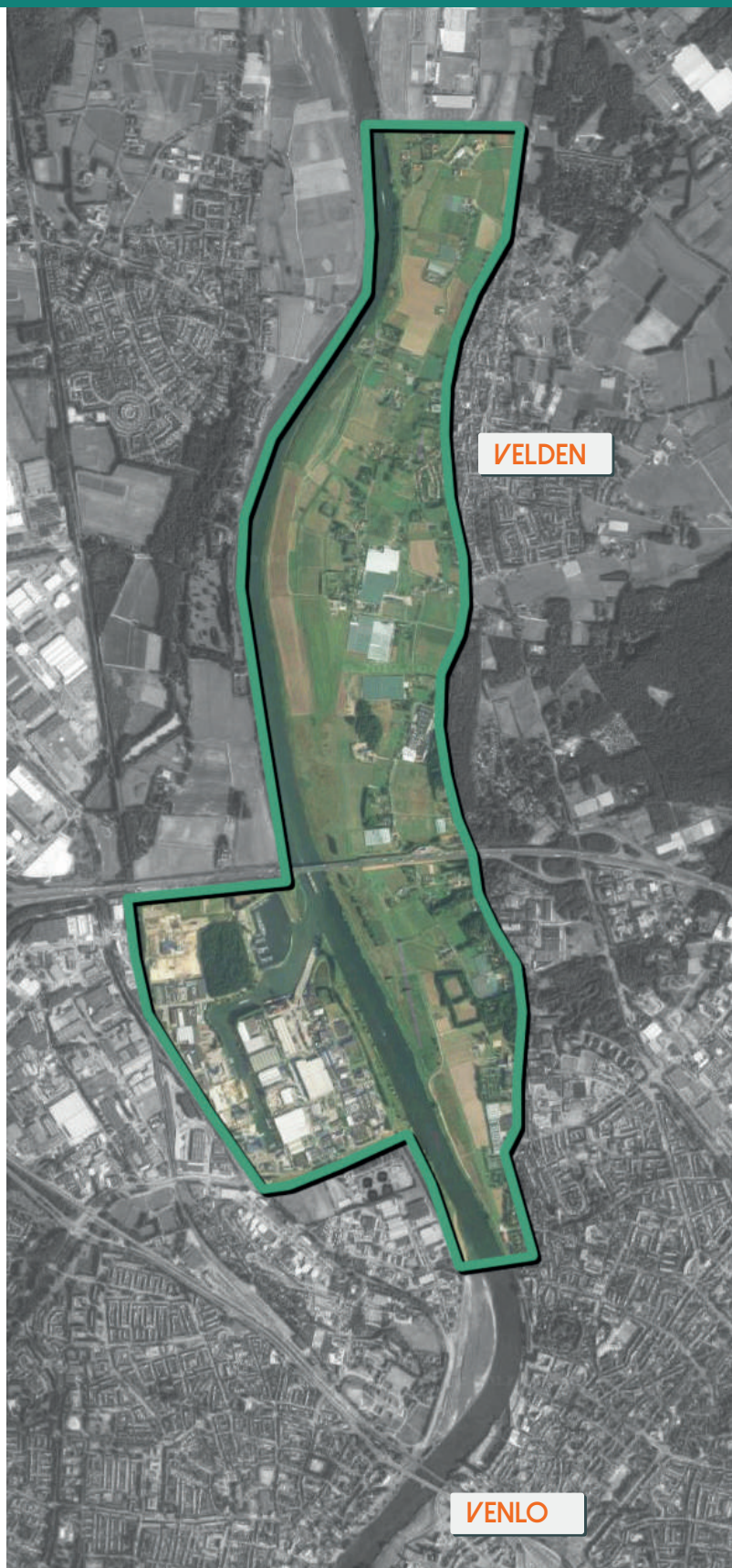
### EEN WENSBEELD VOOR HET MAASDAL BIJ VENLO

Ons klimaat verandert. In de toekomst moeten we nog meer dan nu rekening houden met hogere waterstanden van de Maas. Dat vraagt versterking van de dijken door verhoging, verleggen of verlengen van deze dijken. In het project Meer Maas Meer Venlo werken alle betrokken overheden sámen met bewoners en ondernemers aan een plan.

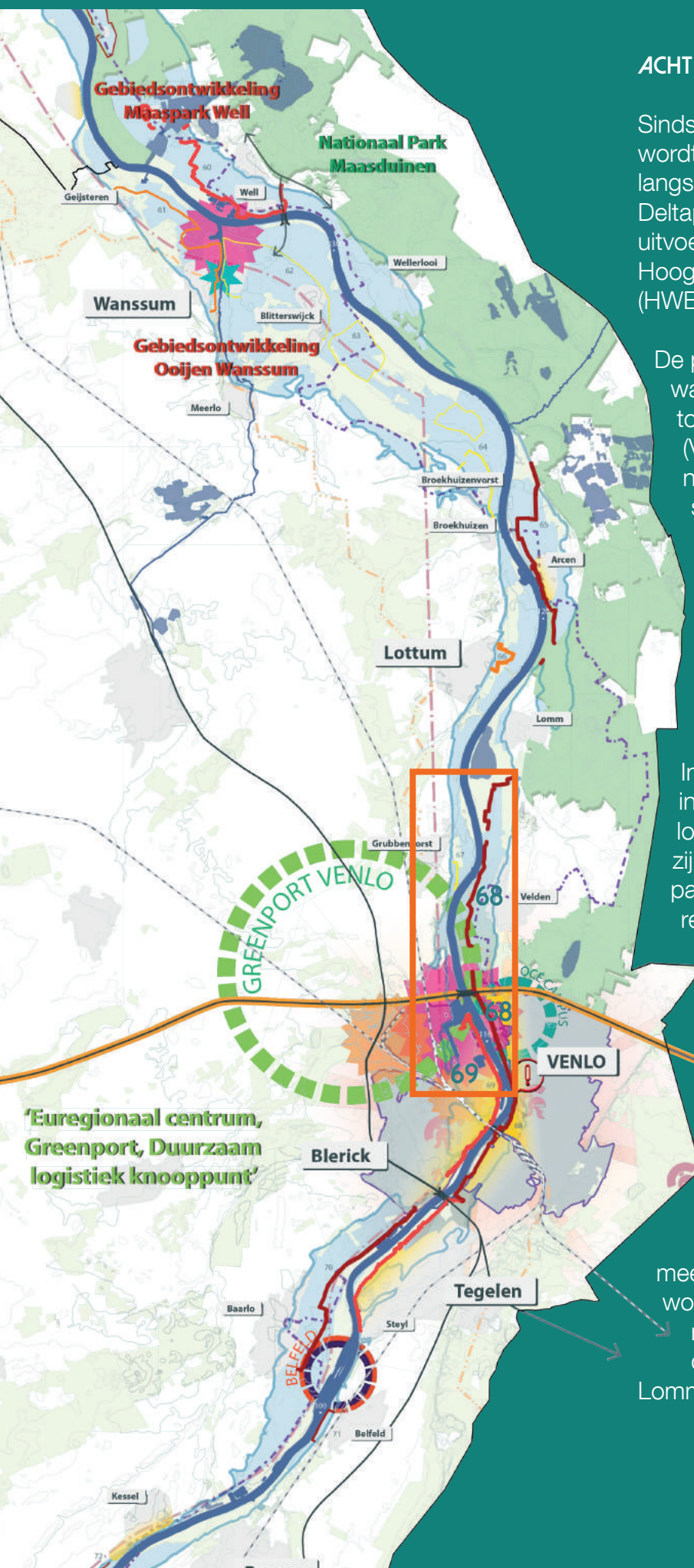
Deze verandering in onze woon,- en leefomgeving biedt de mogelijkheid om ook andere opgaven in het gebied aan te pakken. Daar is wel voor nodig dat we een gedeeld beeld over de gewenste toekomst hebben.

### DE CENTRALE VRAAG VOOR DE TOEKOMST IS DAN OOK: 'HOE ZIEN WE IN DE TOEKOMST ONZE WOON- EN LEEFOMGEVING, IN COMBINATIE MET EEN MEER NATUURLIJKE RIVIER EN VEILIGHEID BIJ HOOGWATER?'

Deze Toekomstschets Meer Maas Meer Venlo is een antwoord op deze vraag. Het is een inspiratie voor ontwikkelingen in de toekomst. De Toekomstschets is een wensbeeld voor de toekomst van een deel van het Maasdal aan de noordelijke kant van de gemeente Venlo. De toekomstschets is gemaakt op basis van gesprekken met inwoners, ondernemers en vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties.



Projectgebied Meer Maas Meer Venlo



## ACHTERGROND MEER MAAS MEER VENLO

Sinds de hoogwaters van '93 en '95 wordt gewerkt aan hoogwaterveiligheid langs de Maas. Het nationale Deltaprogramma geeft hier inhoud en uitvoering aan, in samenwerking met het Hoogwaterbeschermingsprogramma (HWBP).

De provincie, de gemeenten en het waterschap delen een lange termijn toekomstbeeld 'Leven met de Maas' (Voorkeursstrategie regioproces, november 2013). Leven met de Maas staat voor een samenleving die rekening houdt met de natuurlijke dynamiek van de Maas en zoekt naar ruimtelijke kwaliteit. Daarbij is het eigene van het Maasvallei-landschap het vertrekpunt: een verzonken rivier in het landschap, geflankeerd door terrassen.

In het Koploperproject Maas-Venlo is in 2015 en 2016 nader verkend wat lokaal kansrijke perspectieven kunnen zijn. Dit gebeurde samen met vele partijen langs de gehele Maas in de regio Venlo. Op basis daarvan is eind 2016 besloten om onder andere te starten met Meer Maas Meer Venlo. Het is een integrale verkenning naar rivierverruiming in directe combinatie met de ruimtelijke en economische ontwikkeling van de regio Venlo.

In 2017 en 2018 zal worden onderzocht wat de voorkeursoplossingen zijn met de meeste waarde voor het gebied. Daarbij wordt ook rekening gehouden met rivierprojecten in de omgeving zoals de hoogwatergeul van Grubbenvorst, Lomm en bijvoorbeeld Ooijen Wanssum.

## DE KRACHT VAN HET GEBIED

### LANDSCHAPSWAARDEN

De Maas is bij Venlo ingebed in een bijzonder ‘terrassenlandschap’. Het landschap leest hier als een geschiedenisboek. In grote lijnen komt het erop neer dat de Maas zich duizenden jaren lang heeft ingesneden in het landschap. Hierdoor ontstonden parallel aan de rivier ‘treden’ in het landschap, de Maasterrassen. Nederzettingen ontstonden op de terrasranden bij kruisende wegen of doorwaadbare plaatsen, precies daar waar het Maaswater niet kon komen. De lagergelegen gronden waren natter en vruchtbaar landbouwgebied. De hogere delen woeste gronden. Een deel van deze rijke geschiedenis is verdwenen, maar een deel is zeker nog herkenbaar. De volgende landschapswaarden blijven belangrijk voor de toekomst:

- > **GETRAPT LANDSCHAP.** Het landschap is reliëfrijk met kenmerkende terrasranden als traptreden, Maasterrassen, oude Maasarmen, rivierduinen en (historische) hoogwatergeulen.
- > **RIVIERNATUUR.** De Maas heeft bochten met een duidelijk verschil tussen binnen-buitenbocht. Het bos van het middenterras op de achtergrond begeleidt een groot deel van de Maas. De overgangen van hoog en laag, droog en nat en de beeklopen vormen unieke natuurwaarden.
- > **CONTRASTEN.** Het grondgebruik langs de Maas is multifunctioneel (bedrijvig, recreatief, natuurlijk). Een afwisselend beeld ontstaat door contrasten tussen de harde stedelijke oevers van Venlo en de zachte landelijke oevers van het ‘ontspannen’, kleinschalige landschap.
- > **CONTACT MET HET WATER.** Het stedelijke en dorpse leven heeft fysiek contact met het water ‘beneden’. Dit uit zich ook door cultuurhistorische relaties met de rivier, zoals Romeinse wegen of het veerpontje.



*Getrapt Landschap*



*Riviernatuur*

## DYNAMIEK IN HET MAASDAL

De Maas is voor Venlo en haar regio de natuurlijke, authentieke en langzame tegenhanger van de dynamische en grootschalige wereld van de logistiek en de economische kracht. Dit is beschreven en vastgelegd in de 'Ruimtelijke structuurvisie Venlo' (2014). Dit contrast geldt ook voor het grotere geheel: het stedelijke gebied en het groene buitengebied. Deze afwisseling en verschillen zijn goed beleefbaar langs de Maas.

Deze kracht is voor veel meer mensen interessant dan alleen voor de eigen bewoners. De Maas is dan ook een belangrijk onderdeel van recreatie en toerisme voor de streek. De lange-afstand-wandelroutes Pieterpad en het Maas-Niederheinp pad en de internationale Maas fietsroute La Meuse à Vélo doorkruisen het gebied.

Binnen het rivierbed spelen nog twee andere opgaven voor het gebied:

1. In het gebied Maasdal Velden verdwijnen verouderde kassen. In ruil hiervoor is een aantal compenserende bouwkvavels in het gebied toegekend.
2. De regio is een knooppunt op het gebied van weg, water en spoor. Door haar ligging en faciliteiten maakt de regio Venlo mede de groei van Mainport Rotterdam mogelijk, waardoor ze dan ook in belangrijke mate bijdraagt aan de welvaart van Nederland. De logistieke functie van Venlo groeit en vraagt een verbetering en versterking van de industriehaven. De jachthaven bij de industriehaven moet hiervoor worden verplaatst. Het zoekgebied voor een nieuwe jachthaven ligt tussen hotel-restaurant Valuas en de A67.

Volgens het gemeentebelief dienen alle veranderingen in dit gebied bij te dragen aan de Maas als 'unieke corridor' ten behoeve van toerisme, recreatie en vestigingsklimaat – 'van zien naar ervaren'. En voor elke verandering geldt het uitgangspunt van Cradle to Cradle principes.



*Contrasten*

*Contact met het water*





Kaart huidige landschapsstructuur  
en gebiedskenmerken

## HUDIGE LANDSCHAPSSTRUCTUUR EN GEBIEDSKENMERKEN

- > Breed winterbed met groene weerden en beboste terrasrand naar het tweede (midden)terras
- > Mooie open panorama's (vanaf Océ-weerd, Velden, de veerpont)
- > Hogere gronden: Laarberg, Hasselt, rivierduinen Maasterrassen
- > Lagere delen: oude geulen, beeklopen, oude Maasmeander (ten noorden Velden)
- > Verkaveling is blokvorming onregelmatig, dorps met T-splitsingen
- > Grootchalig zijn de glastuinbouw, het tuincentrum, de champignonhandel, het Océ terrein, en het havengebied
- > Een kleinschalig landschap rondom de terrasrand met wonen, manege, sport, cultuurhistorische en archeologische elementen (o.a. Kapel van Genooy, Hasselt)
- > Veerpont
- > Vloeiende overgang Océ-gebied, Valuas en stadsrand Venlo
- > Oude Venloseweg
- > Robuust industrieterrein en havengebied, goed ontsloten met snelweg en spoor (Maaslijn)
- > Stepkensbeek, Vorstemolenbeek en de Latbeek



## DE KRACHT VAN HET GEBIED IN KAART EN DWARSDOORSNEDE

Het diepste punt is de rivierdalvlakte waarin de huidige Maas ligt. Direct naast de Maas ligt het laagterras, ontstaan in de laatste ijstijd, met oude overloopgeulen. Dit gebied overstroomt vanaf circa 1.200 m<sup>3</sup>/s, (circa 5 dagen per jaar). Het is vooral in gebruik als weidegebied. De hoogste delen op dit laagterras liggen circa 2 m hoger. Deze overstroomen vanaf 2.700 m<sup>3</sup>/s (circa eens in de 50 jaar). Op deze hogere delen is vooral akkerbouw te vinden. De hoogste delen zijn Hasselt en de Laarberg. Over het laagterras stromen de beken Stepkensbeek, Latbeek en Vorstemolenbeek. Ze volgen oeroude Maasgeulen.



## WENSEN UIT HET GEBIED

Tijdens werkbijeenkomsten in 2015, 2016 (Koploperproject en Kansensessies dijkversterking) en 2017 (werkateliers Meer Maas Meer Venlo) is gesproken met een grote groep inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties uit het projectgebied. De aandachtspunten uit deze interactieve sessies zijn op de volgende pagina's samengevat weergegeven in de kaartbeelden 'Trots van inwoners en ondernemers uit het gebied', 'Zorgen van inwoners en ondernemers in het gebied' en 'Wensen over het gebied'.

Mensen zijn trots om te wonen in dit gebied en waarderen het huidige landschap met uitzichten, fruitbomen, natuurwaarden met dieren, bloemen en de nog zichtbare historie van de glastuinbouw. Speciale plekken zijn volgens de bewoners onder andere Hasselt, de veerpont, de Laarberg en de Kapel van Genooy. De aanwezigheid van bedrijven en industrie staat voor een belangrijke economische functie van dit gebied en wordt als werkgelegenheid positief benoemd.

“Juist de afwisseling is hier zo mooi; zicht op de Maas, even afbuigen naar de kapel, een slingerende weg door boomgaarden en bossen, langs de karakteristieke terrasrand weer terug naar de Maas.”

Kijkend naar 2050 zou het gebied nog steeds een mooi woon- en werkgebied moeten zijn vinden de bewoners. De recreatieve aantrekkelijkheid en beleving van de Maas moet worden vergroot. Bijvoorbeeld door de aanlegplaats van de veerpont te verfraaien – een wens uit de dorpsraad Velden. Dat kan ook door nieuwe natuur in de weerden en de aanleg en het verbeteren van bestaande en nieuwe routes. De lange afstandswandelroutes Pieterpad en het Maas-Niederrheinpad zijn al grote kwaliteiten. Meer ruimte voor paardrijden, fietsen, wandelen tussen Venlo en Maasduinen is gewenst. Kies wel routes die buiten bestaande bebouwing om gaat, zoals bij Hasselt. Let er bovendien op dat de A67 een obstakel is: trek de route door.



“Ga in gesprek met de ondernemers van het gebied. Dan hoor je wellicht een andere financieringsbron aan en biedt je ze tegelijk toekomst.”

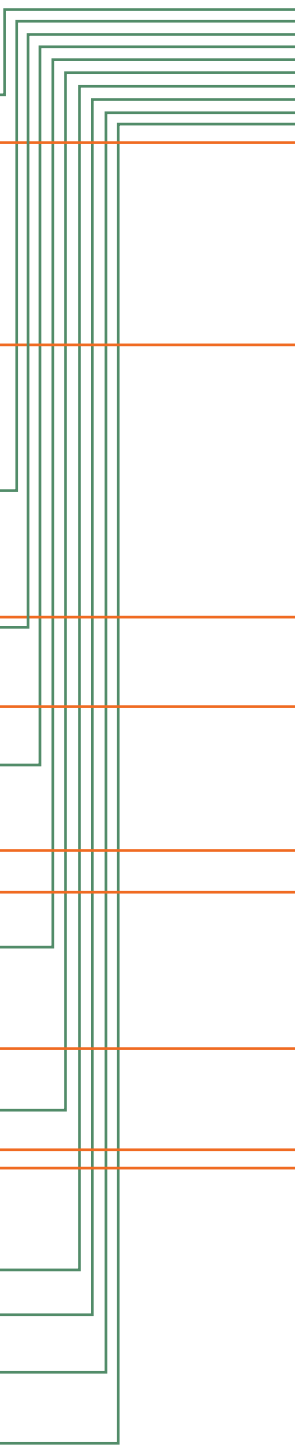
Stel dat de jachthaven inderdaad wordt verplaatst, dan is dat een kans om een mooi recreatief (water en groen) uitloopgebied te creëren voor Venlo en om de industriehaven te laten groeien. En als de dijken moeten worden aangepast, maak dan een mooi glooiende dijk die opgaat in het landschap en rekening houdt met de privacy van bewoners. En nog een zorgpunt dat door velen wordt genoemd: Let er op dat bij hoogwater de beken hun water kwijt kunnen, bijvoorbeeld in een retentiegebied. Het overstromingsgevaar komt namelijk

mede uit het achterland. Een andere zorg die is geuit door bewoners: Maak duidelijk dat hoogwatermaatregelen die Venlo helpen ook een voordeel voor omgeving Velden opleveren.

“Die hoogwatermaatregelen zijn allemaal mooi voor Venlo, maar wat brengt het Velden?”

De veranderingen in het gebied richting 2050 staan niet op zich, maar laten zien dat dit gebied een krachtig deel is van de hele Maas. Gastvrij voor recreanten, maar ook voldoende geborgenheid biedend voor het wonen.





14 De plekken van trots en zorgen op de kaart van de huidige landschapsstructuur

VENLO



#### TROTS VAN HET GEBIED

1. Waarde van wonen in het open cultuurlandschap met uitzichten, fruitbomen, vogels, de bever en historie van de glastuinbouw
2. Aantrekkelijke camping Hovershof
3. De Laarberg: een bijzondere plek op hoge grond met een mooi bos
4. Hoogwaterhuis en de Annakapel op het hooggelegen Hasselt
5. Kapel van Genooy en de Genooyerweg
6. Mooie route over de dijk
7. Océ en industriehaven: belangrijke werkgelegenheid voor de regio.
8. Het Pieterpad als vrijliggend struipad
9. Maas-Niederrheinpad
10. Krachtige populierenlaan langs het industriegebied met een groene weerd



#### ZORGEN IN HET GEBIED

1. Behoud woningwaarde en mogelijkheid om te bouwen
2. Bomenrijen benemen het uitzicht
3. Route loopt niet door (bij A67)
4. Beken zijn slecht onderhouden
5. Overstromende beken, grondwaterprobleem
6. Veerstoep is rommelige entree van Velden
7. Geen fietsers over erven Hasselt
8. Onveilige fietstunnel A67 (Oude Venloseweg)
9. Compenseer landbouwgrond met gelijke vruchtbaarheid

# WENS

## Bewoners:

1. Nieuwe woningen (project Maasdal Velden)
2. Nieuwe Maasdalnatuur in weerden
3. Paardrijdroutes
4. Fietsroute doortrekken (A67)
5. Route Hasselt-pont autovrij
6. Gebied in weekend autovrij
7. Maak de Maas beleefbaar met uitzichtplekken en strandjes,
8. Fraaiere veerstoep,
9. Aandacht voor zwerfafval en straatmeubilair, onderhoud de bermen,
10. Versterk attractiviteit Velden
11. Maas verdiepen
12. Retentiegebied beekwater
13. Scheid hemelwater en afvalwater
14. Reliëfvolgende dijk uit 'de Maasdaldijken'
15. Benut braakliggende grond bij de kop van de industriehaven
16. Meer aandacht voor pleziervaart, geen jetski's
17. Extra oeververbinding voor langzaam verkeer (A67)
18. Afwisseling routes door landschap en soms langs Maas
19. In de verre toekomst: Onderzoek transformatie naar bijzondere woonvormen, drijvende woningen, adaptief wonen etc. waardoor je toch kunt wonen in een watergebied.
20. Schep ruimte voor 'leven met water' en rivierverruiming van de Maas

## Watersportverenigingen

21. Ruimte voor jachthaven met horeca
22. Plek voor waterscouting Belletable-Stella Maris
23. Plek voor WSV de Maas
24. Plek voor roeivereniging
25. Plek voor kanovereniging Viking
26. Plek voor Venlose reddingsbrigade
27. Oefenplas roeien
28. Ruimte voor evenementen en buitensport
29. Camperplaatsen

## Ondernemers en bedrijven

30. Betrek de lokale ondernemers bij de toekomstige ontwikkelingen en laat steeds goed de samenhang zien met andere hoogwaterprojecten zoals Grubbenvorst of Lomm.
31. Ontwikkeling R&D campus Océ
32. Delfstoffenwinning
33. Centrale Verwerking Installatie Raaijeind Grubbenvorst

## Agrariërs en landschapsbeheerders

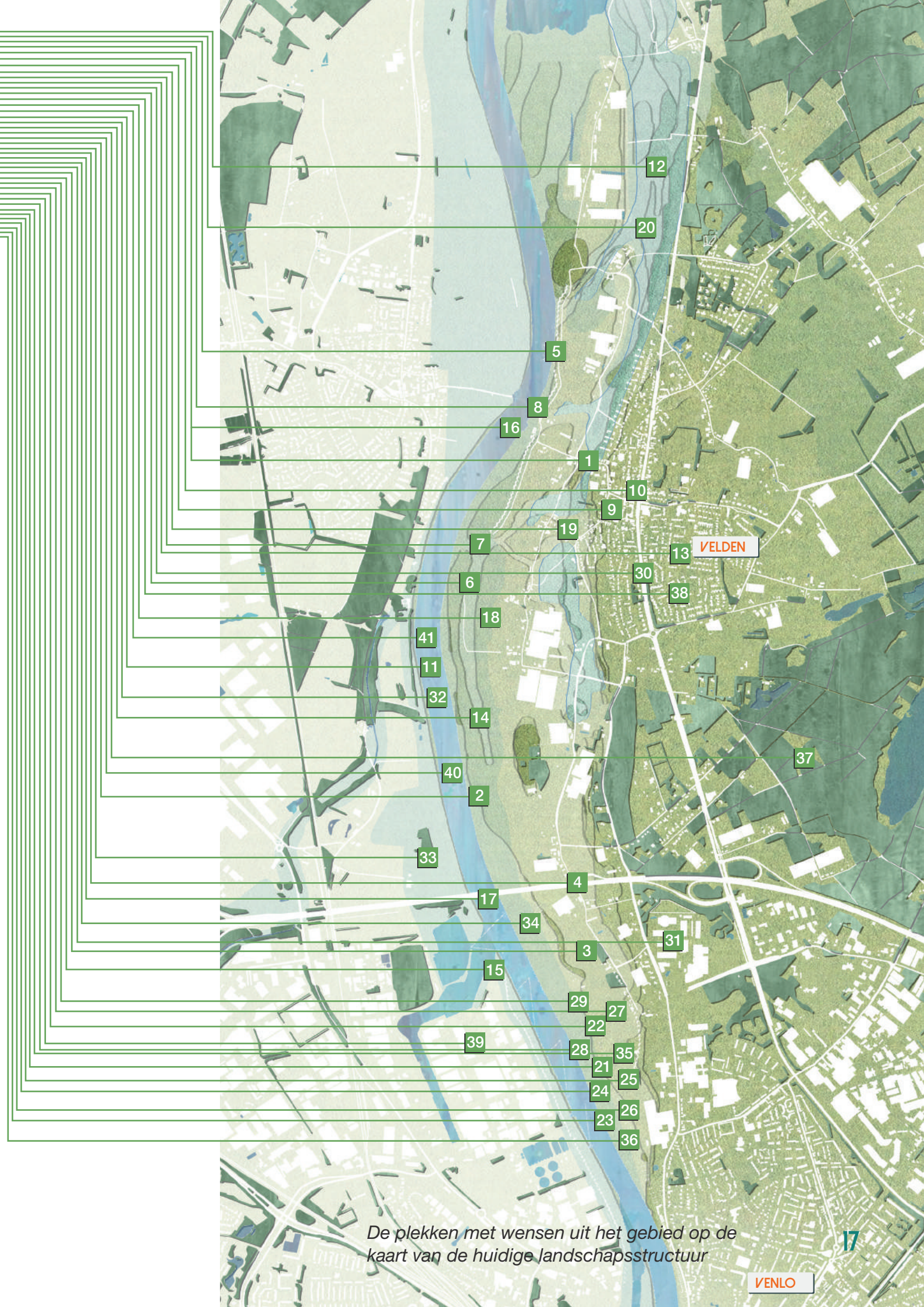
34. Riviergebonden natuurwaarden: meestromende nevengeul, steilranden en opvang van kwelwater

## Gemeente

35. Versterking van het economische knooppunt Venlo door verplaatsing jachthaven naar oostoever
36. Stedelijk uitloopgebied en recreatieve functies vlakbij het centrum van Venlo
37. Groene routes vanuit de stad naar Nationaal Park Maasduinen
38. Ontwikkeling van de dorpskernen in relatie tot de Maas als toeristisch recreatieve pleisterplaatsen
39. Versterking van Venlo als knooppunt in de goederencorridor Zuid / uitbreiding van de Bargeterminal

## Rijksoverheid en Waterschap

40. Hoogwateropgave op een goede manier inpassen in gebied
41. Herstel riviernatuur en beekherstelproject ten behoeve van de Europese Kaderrichtlijn Water (ecologische kwaliteitsverbetering oppervlaktewater) en benut mogelijkheden die de weerd Venlo-Velden biedt voor ecologisch systeemherstel door middel van geulen



*De plekken met wensen uit het gebied op de kaart van de huidige landschapsstructuur*

## ACHTERGROND: HOOGWATERMAATREGELEN LANGS DE MAAS

Door de verwachte klimaatveranderingen zullen de extreme Maasafvoeren toenemen. De hoogwaters van '93 en '95 leverden topwaterstanden op van ruim 18 m NAP (1993) bij een afvoer van circa 3.200 m<sup>3</sup>/s. Ter vergelijking, in de toekomst worden de maatgevende afvoeren 4.600 m<sup>3</sup>/s of hoger met als we niets zouden doen 1 tot 2 meter hogere waterstanden.

De Maasvallei kende tot 1995 geen dijken. De terrasranden vormden vanouds de natuurlijke begrenzingen van het rivierbed. Direct na de hoogwaters van de jaren '93 en '95 zijn in 1996 allerijl noodkades aangelegd. De noodkades zijn inmiddels in de Waterwet opgenomen en daarmee primaire dijken geworden. Deze worden periodiek beoordeeld op sterkte en hoogte. Bij de toetsronde voor Limburgse dijken zijn de noodkades afgekeurd op beide aspecten.

Een paar foto's geven een beeld van de huidige ruimtelijke kwaliteit van de dijken: (zie kaart pagina 7)

### DIJkring 69-I BLERICK/GROOT-BOLLER

- > Dijk met herkenbare, rechte ligging en profiel, aangezet met populierenlaan
- > Opgehoogd terrein met industriehaven/ bedrijventerrein

- > Jachthaven en waterscouting naast oud rivierduin
- > Grotendeels groene dijk met hoge natuurwaarden in de uiterwaarden

### DIJkring 68-I EN 2 VENLO-VELDEN

- > Klassiek ogende lage, soms bijna onzichtbare dijk langs natuurlijke weerden
- > Dijk aansluitend aan hoge gronden van Laarberg en Hasselt
- > Veerpont
- > Beekmondingen kruisen de dijk

Dijken in Limburg zijn op basis van de normen die golden tot 2017 overstroombaar vanaf een bepaalde waterstand (1:250ste). Dit betekent dat de gebieden achter de 42 dijktrajecten die Limburg beschermen, veelal onderdeel zijn van het winterbed en op dit moment nog bij hoog water bijdragen aan de afvoer en berging van Maaswater. Dit voorkomt te hoge waterstanden benedenstrooms langs de bedijkte Maas. Bij de vaststelling van de nieuwe wettelijke normen die gelden vanaf 2017 is besloten om in Limburg de dijken te versterken waarbij de overstroombaarheidseis is vervallen. Dit zou echter een flinke waterstandsverhoging veroorzaken in Noord Brabant en Gelderland. Een aantal rivier-



Rechte dijk met populierenlaan



Opgehoogd terrein met industriehaven



Lage dijk



Dijk aansluitend aan hoge gronden



Jachthaven & waterscouting



Natuurwaarden in de uiterwaarden



Veerpont



Beekmonding

verruimende maatregelen langs de Limburgse Maas moet die verhoging weer ongedaan maken: de systeemwerkingsmaatregelen. Venlo-Velden is een van deze potentiële systeemwerkingsmaatregelen. Dit betekent dat er een opdracht ligt om te onderzoeken of het rivierbed hier behouden kan worden voor de afvoer en berging van het Maaswater door een dijkteruglegging te realiseren, mogelijk in combinatie met een hoogwatergeul. Dit zal slechts een van meerdere potentiële rivierverruimende maatregelen in Limburg zijn. Zij vormen samen een kralensnoer langs de Maas waardoor de hoogwaterstanden worden verlaagd. Dit is in dit geval gunstig voor de stad Venlo, maar evengoed voor de omgeving Velden.

Uit de eerste voorlopige berekeningen is gebleken dat de dijk zonder rivierverruimende maatregelen 1 tot 2 meter zou moeten worden opgehoogd. Dit is als het ware de 'terugvaloptie'. Door rivierverruimende maatregelen zoals dijkteruglegging of hoogwatergeulen kan die hoogte-opgave worden verminderd. Rivierverruiming laat onverlet dat er ook altijd bestaande dijktracés overblijven die moeten worden versterkt volgens de nieuwe normen.

Voor het verhogen/versterken/verleggen van dijken met ruimtelijke kwaliteit is door het Waterschap Limburg, binnen het HWBP, een visie ontwikkeld (Visie & Leidende principes ruimtelijke kwaliteit, oktober 2017). Hierin zijn vijf kwaliteitsprincipes vastgesteld:

1. Landschap is leidend bij de keuze van het tracé
2. Vanzelfsprekende dijken zijn een logische nieuwe laag in het landschap
3. Contact met de Maas behouden of versterken
4. Welkom op de dijk!, de dijk is een publieke ruimte
5. Fundament en katalysator voor ontwikkeling: dijkversterking draagt bij aan gebiedsontwikkeling

Onder principe 2 zijn tevens nieuwe dijkprofielen ontwikkeld die beter passen in het Limburgse landschap: de Maasdaldijken.

## De acht voorgestelde dijktypen van de nieuwe 'Maasdaldijken' (Waterschap Limburg, 2017)



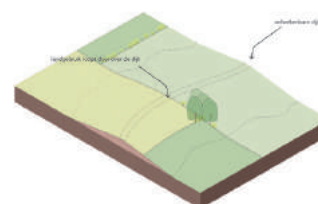
1. Dijk op natuurlijke reliëfovergang



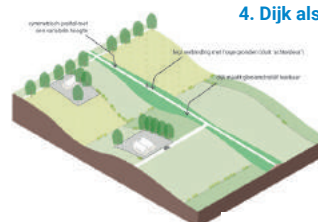
2. Beekdijk



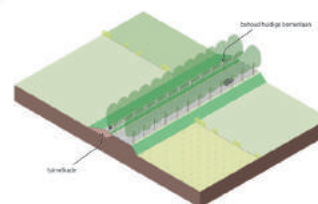
3. (Maas)oeverdijk



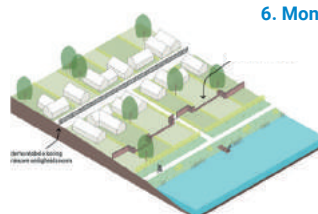
4. Dijk als natuurlijke hoogte



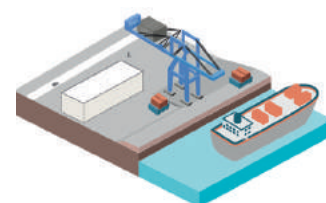
5. Verbindingsdijk



6. Monumentale dijk



7. Dorpsdijk



8. Harde kade

# TOEKOMSTSCHETS 2050

## MEER MAAS MEER VENLO

### DE DROOM VOOR 2050

#### LEGENDA

- Bos
- Water
- Landbouwgrond
- Maasoevernatuur
- Kwel- en/of hoogwatergeul
- Beek
- Laaggelegegebied (retentie beekwater)
- Strandje
- Veerpont
- Hoge plek
- GRUBBEN/VORST
- Fiets- en wandelroute
- Terrasrand
- Jachthaven met oefenplas
- Industriehaven
- Barge terminal



BMR 10-10-2017  
MEER MAAS  
MEER VENLO

'DORPSLEVEN  
AAN DE MAAS'

'GREENPORT  
AAN DE MAAS'

'STADSLEVEN  
AAN DE MAAS'

# DE DROOM VOOR 2050

## MEER MAAS MEER VENLO

De toekomstschets is een vertaling van de wensen uit het gebied. Het is niet een blauwdruk, maar een inspiratie of een soort droomvlucht bij ontwikkelingen in de toekomst. Het wensbeeld kan worden gevat in vier duidelijke statements of principes.

1. Versterk de natuurlijke contrasten van het Maasdal
2. Intensiveer het contact met de Maas
3. Schep voorwaarden voor meer Maasdalnatuur
4. Realiseer hoogwatermaatregelen (dijken en ruimte) met ruimtelijke kwaliteit

**Hoe zou het gebied eruit kunnen zien in 2050 als deze principes worden toegepast?** Hierna is de verdere inkleuring van de Toekomstschets beschreven en verbeeld.

## 1. VERSTERK DE NATUURLIJKE CONTRASTEN VAN HET MAASDAL

Contrasten versterken, hoe zou dat eruit kunnen zien? Kenmerkend voor het landschap van het Maasdal is het verschil tussen hoog en laag en de overgang tussen stad en natuurlandschap. Dit verschil tussen hoog en laag, droog en nat ordent in de toekomst nog sterker het ruimtegebruik: wonen en werken op hogere en drogere gronden, (extensieve) landbouw, natuur en recreatie in de lagere delen. In 2050 is het gebied ingericht met ruimte voor hoge stedelijke dynamiek in het zuiden (industriehaven, Maaspark met watersport) en lage dynamiek in het noorden (rustige natuurgerichte recreatie, dorps leven). Het gebied is straks een stad-landverbinding met een samenhangende en herkenbare kwaliteit tussen de stad Venlo en het Nationaal Park Maasduinen, tussen de dynamische stad en het rustige landschap.

## 2. INTENSIVEER HET CONTACT MET DE MAAS

Meer Maascontact - de Maas zien, voelen en beleven -, hoe kan dat in de toekomst? Bekijk de bijgaande kaart en de impressies op de volgende pagina's. Er is straks Stadsleven aan de Maas dankzij een waterrijk stadspark aan de Maas als overgang van de stad naar het landschap. Met een plek voor watersport. De rustige tegenhanger is in de toekomst het Dorpsleven aan de Maas met de omgeving van Hasselt en Velden. Velden is lieflijk gelegen óp de terrasrand áán het landschap en heeft met de veerpont een aantrekkelijk adres aan de rivier. Er wordt nu en straks gewerkt in Greenport aan de Maas: De toekomstbestendige multimodale industriehaven met watergebonden bedrijvigheid. En het Maasdal nodigt nu al uit om te fietsen en te wandelen dankzij Groene routes langs de Maas in een natuurlijk Maasdallandschap met recreatieve routes en pleisterplaatsen. In de volgende impressies is de toekomstige sfeer geschetst.



### GROENE ROUTES LANGS DE MAAS

Stel je voor, we werken toe naar het geschetste beeld van 2050. Zo zou dat kunnen gaan. Recreatieve routes tussen Venlo en Maasduinen zijn gemaakt en gecombineerd langs bestaande en historische lijnen. Deze routes zijn onderdeel van een aaneengesloten groene route aan beide zijden van de Maas – gelegen op het laagterras, soms vlakbij, soms verder weg van de rivier.

Sommige markante plekken worden geaccentueerd met kunstige markerings. De mooie panorama's op Venlo, op Velden en op Grubbenvorst vanaf plekken langs de Maas worden behouden en versterkt.





## DORPSLEVEN AAN DE MAAS

Stel je voor, we werken toe naar het geschetste beeld van 2050. Zo zou dat kunnen gaan. Velden heeft een dorpsrand juist op de terrasrand. De dorpsrand is afwisselend kleinschalig, dorps met mooie open ruimtes en vergezichten. Grootschalige bedrijfsfuncties passen niet in het Maasdallandschap van Velden (oostoever). Op de lange termijn verdwijnen deze functies hier uit het landschap.

Het verschil tussen de hoge delen van Velden en de dijk en de laagtes ertussen wordt geaccentueerd. Op de hogere delen bebouwing in een fraaie structuur van meidoornhagen en fruitbomen. In de laagtes de open ruimte van weides. De beken krijgen hierin een prominentere plek en ruimte voor waterretentie. De aanlegplaats van de veerpont wordt verfraaid met een strandje en door de plek op te ruimen en groen in te passen.

De dijk wordt bij voorkeur ontworpen als een reliëfvolgende waterkering volgens de Maasdaldijkentypologie die ontwikkeld is voor dijkversterkingen. Er komt ontwikkelruimte in het nieuw te definiëren binnendijkse gebied.





## STADSLEVEN AAN DE MAAS

Stel je voor, we werken toe naar het geschetste beeld van 2050. Zo zou dat kunnen gaan. Het gebied ten zuiden van de A67 wordt ontwikkeld als een stadspark. Het is het gezicht van het stadsleven aan de Maas als uitloopgebied voor Venlo met een jachthaven aan de Maas. Watersporters kunnen hun hart ophalen op de veilige oefenplas met natuurvriendelijke oevers. In aansluiting op dit park ontwikkelt het bedrijf Océ-Canon een groene innovatieve bedrijvencampus. Veel werknemers gebruiken het naastgelegen gebied richting de Maas al voor een ommetje in lunchtijd.

De Genooyerweg wordt als oude landschapslijn en route gekoesterd. Innovatieve vormen van energiewinning, het hergebruik van leegkomende bedrijfsgebouwen en nieuwe adaptieve bouwwerken zijn toekomstige accenten in dit groene gebied. De A67 wordt op lange termijn aangepakt als verkeersknelpunt. De wens is om op dat moment werk met werk te maken en indien nodig de doorstroomopening te vergroten en een nieuwe fiets-wanderverbinding te realiseren.





### GREENPORT AAN DE MAAS

Stel je voor, we werken toe naar het geschetste beeld van 2050. Zo zou dat kunnen gaan. De industriehaven is het gezicht aan de Maas van het uitgestrekte Greenportgebied en de goederencorridor. De stromen van warmte, energie, materialen en water worden in de industriehaven op een voorbeeldige manier 'Cradle to Cradle' verknoot. De haven krijgt ruimte om uit te breiden met een vergrote containeroverslag. Florerende watergebonden bedrijven liggen in 2050 veilig achter een versterkte, slim ontworpen dijk. Een nieuw deel van het bedrijventerrein ligt buitendijks en is waterbestendig ingericht.



### 3. SCHEP VOORWAARDEN VOOR MEER MAASDALNATUUR

Het gebied is nu al rijk aan natuurwaarden. Toch zijn momenteel de beken haast onzichtbare en rechtgetrokken stroompjes, ontbreken op veel plekken dynamische maasoeveren en mist het gebied ecologische verbindingen naar de hooggelegen bossen en Maasduinen. Richting 2050 kunnen we toewerken naar het volgende beeld.

In het gebied worden ecologische verbindingen en natuurvriendelijke oevers aangelegd. Met extensief beheer worden voorwaarden gecreëerd voor de terugkeer van prachtige Maasdalnatuur. Hierdoor ontstaan stroomdalvegetaties en leefgebieden voor soorten als IJsvogel, Oeverzwaluw, Beekjuffer of orchideeën. De oefenplas en jachthaven worden met natuurvriendelijke oevers ontworpen en wel zo dat ze optimaal gebruik maken van natuurlijk kwelwater.

Natuurlijke beken zijn mooi en vervullen een belangrijke ecologische verbinding tussen hoge zandgronden en Maas. De natte laagtes kunnen water vasthouden bij hoogwaters. Ze kunnen ook voorkomen dat omliggende gronden uitdrogen. Beekmondingen worden natuurlijk ingericht. De natuur is robuust en toegankelijk en is niet belemmerend voor de hoogwaterafvoer. Struinpaden bieden toegang voor de natuurliefhebber.

### 4. REALISEER HOOGWATERMAATREGELEN (DIJKEN EN RUIMTE) MET RUIMTELIJKE KWALITEIT

Voor de hoogwateropgave is het volgende beeld denkbaar. Dijken en rivierverruimende maatregelen sluiten in 2050 aan op het specifieke terrassenlandschap en de cultuurhistorische waarden, zowel in de stad als daarbuiten. Ze passen in het landschap en het riviersysteem en sluiten aan op eerder uitgevoerde en andere nog in voorbereiding zijnde rivierverruimende maatregelen. Nieuwe en opgehoogde dijken sluiten zoveel mogelijk aan op het natuurlijke reliëf als glooiingen met hier en daar een steile rand. Ze maken contrasten zichtbaar tussen dijken en natuurlijke hogere gronden, of daar waar een beek wordt gekruist. De ligging van de dijken volgt natuurlijke lijnen in het landschap zoals (oude) wegen en randen. Daarmee versterken ze de Maas als unieke corridor: dit karakter is van groot belang voor toerisme, recreatie en het vestigingsklimaat.

Bij nieuwe dijken en dijkversterkingen wordt uitgegaan van een specifiek voor de Limburgse situatie ontwikkelde Maasdaldijkentypologie (zie hiervoor pagina 17). Met overblijvende geschikte specie uit rivierverruimingsprojecten kunnen dijken als natuurlijke reliëfovergangen of glooiingen worden aangelegd. Zelfs het maken of uitbreiden van hoge gronden is denkbaar.

## 'ADAPTIEF LEVEN MET MOODER MAAS' EEN ULTIEME DROOM?

Leven met de Maas betekent aansluiten op honderden jaren beleving en omgang met de Maas. Bewoners k nnen de grillen van de rivier de Maas. Zij weten nog hoe hoog het water kwam in 1993 en 1995. Ook zijn er nog herinnering en markeringen langs de Maas te vinden over 1926. De lokale vertrouwdheid met het water in het Maasdal en de dorpsse gemoedelijkheid is een mooie basis voor een adaptieve en flexibele waterbescherming.

Stel je eens voor dat een nieuwe waterkering opschuift naar de terrasrand. Een flink gebied zal dan 'buitendijks' gebied worden. Hoe zou het leven met de Maas eruit zien als we maximaal zijn aangepast aan de grillen van de rivier? Het leven volgt dan natuurlijk het ritme van de rivier: zomerstand, de winterstand, het hoogwater en de calamiteit.

> In de zomerstand is het gebied en de oevers langs de Maas toegankelijk en wordt er gewerkt en gerecreëerd. De jachthaven en oefenplas zijn permanent met water gevuld. In natuurrijke kwelgeulen staat een beetje water.

- > In de winterstand staat het water van de rivier hoog en zijn (kwel)geulen gevuld. De jachthaven ligt buiten de stroming. De veerpont functioneert.
- > Bij een hoogwater blijft het gebied functioneren tot een bepaalde waterstand. De hoogwatergeulen van Velden, Grubbenvorst en Lomm stromen goed mee. Vee staat veilig op hoogwatervluchtplaatsen, bootjes in de jachthaven zijn op het droge gezet, de veerpont gaat uit de vaart. De industriehaven functioneert tot de scheepvaart wordt stilgelegd.
- > Als de waterstand een zeker niveau nadert (de waterstand van 93 of 95 is in deze streek bijvoorbeeld een bekend niveau) treedt een Hoogwaterplan in werking. Iedereen weet wat hij/zijn moet doen: hoogwatervluchtplaatsen en evacuateroutes zijn bij iedereen bekend, 1e verdieping vrijmaken, een veilige plek zoeken met een noodpakket op hogere verdiepingen of hoge gronden.





## HOE VERDER?

Alternatieve opties voor waterkeringen en rivier-verruiming worden de komende jaren onderzocht, beoordeeld en afgewogen. Deze Toekomstschets zal helpen om daarbij goede keuzes te maken.

Uit de beoordelingen zal uiteindelijk een voorkeursalternatief worden gekozen, een samenhangend geheel van hoogwatermaatregelen en ruimtelijke ontwikkeling. De uitvoering hiervan zal nog jaren van nadere uitwerking vragen en stapsgewijs tot stand komen. In 2024 zijn alle plannen voor de hoogwaterveiligheid gereed. In 2050 is de wettelijke hoogwaterveiligheid op orde. Daarna wordt gewerkt aan de verdere ontwikkeling in aansluiting op de klimaatveranderingen. Zo kan geleidelijk worden gewerkt aan het integreren van dit wensbeeld voor de toekomst.

Dat gebeurt niet van vandaag op morgen. Sommige zaken spelen op korte termijn van de komende jaren, zoals het verplaatsen van de jachthaven en het terugleggen van de dijken. Andere zaken spelen op lange termijn van de komende decennia, zoals rivierverruiming. En onderwijl zal steeds worden gekeken hoe het klimaat daadwerkelijk verandert en of de gekozen strategie moet worden bijgesteld. Als het 'leven met de Maas' is, hoeft dat geen probleem te zijn.

## MEER INFO?

Zie: [www.meermaasmeervenlo.nl](http://www.meermaasmeervenlo.nl)

## GEBRUIKTE LITERATUUR

- > 'Leven met de Maas' visie 2100, regioproces provincie Limburg, 2013
- > Gespreksagenda Dorpsraad Velden
- > Koploperproject Maas Venlo, kansrijke perspectieven, 2016
- > MIRT Onderzoek, 'Bouwen met Maaswater', gemeente Venlo, 2016
- > Programma van kansen dijkversterking en Handreiking ruimtelijke kwaliteit van Waterschap Limburg, H+N+S 2017.
- > Ruimtelijke structuurvisie Venlo, gemeente Venlo, 2014
- > Waterschap Limburg, Visie & Leidende principes ruimtelijke kwaliteit Voor het Hoogwaterbeschermingsprogramma noordelijke Maasvallei, oktober 2017



# COLOFON

## TOEKOMSTSCHETS MEER MAAS MEER VENLO 2050

BVR Adviseurs ruimtelijke ontwikkeling,  
met bijdragen van H+N+S, in opdracht van  
Meer Maas, Meer Venlo

Afbeeldingen: BVR adviseurs

H+N+S (pagina 17)

Foto's: pagina 28 - [liefdevoorlimburg.nl](http://liefdevoorlimburg.nl)  
pagina 28 - [rijkswaterstaat.nl](http://rijkswaterstaat.nl)  
pagina 28 - [alberthoeve.nl](http://alberthoeve.nl)  
pagina 30 - [greenportvenlo.nl](http://greenportvenlo.nl)

Alles uit deze rapportage mag worden  
overgenomen mits de bron wordt vermeld.  
Voor aanvullende informatie kunt u contact  
opnemen met BVR Adviseurs, [info@bvr.nl](mailto:info@bvr.nl)

Rotterdam, december 2017



**H+N+**  
**S+ +**

*Meer Maas  
Meer Venlo*